

Απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (29-30 Οκτ. 2009) αναφορικά με τις ανάγκες χρηματοδότησης

- Το κλίμα μεταβάλλεται ταχύτερα του αναμενομένου και είναι ήδη ορατοί οι κίνδυνοι που προξενεί. Ζούμε φαινόμενα όπως η εκτεταμένη τήξη των πάγων, η άνοδος της πλανητικής στάθμης των θαλασσών και η μεγαλύτερη συχνότητα, ένταση και διάρκεια στις πλημμύρες, την ξηρασία και τους καύσωνες.
- Λίγες εβδομάδες πριν από τη Διάσκεψη της Κοπεγχάγης, η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αποφασισμένη περισσότερο από ποτέ να διαδραματίσει ηγετικό ρόλο και να συμβάλει στην επίτευξη μιας παγκόσμιας, φιλόδοξης και συνολικής συμφωνίας. Όλες οι διαπραγματευόμενες πλευρές θα πρέπει να δώσουν νέα ώθηση στη διαδικασία, ο δε ρυθμός των διαπραγματεύσεων να επιταχυνθεί.
- Η συμφωνία της Κοπεγχάγης πρέπει να περιλαμβάνει διατάξεις που θα αφορούν τον στόχο των 2°C, φιλόδοξες δεσμεύσεις από την πλευρά των αναπτυσσόμενων χωρών για περιορισμό των εκπομπών, κατάλληλα μέτρα μετριασμού από τις αναπτυσσόμενες χώρες, προσαρμογή, τεχνολογία και συμφωνία για τη χρηματοδότηση, όπως αναφέρεται στη συνέχεια. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει την ανάγκη για μια νομικά δεσμευτική συμφωνία για την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2013 που θα βασίζεται στο Πρωτόκολλο του Κιότο και θα περιλαμβάνει όλα τα ουσιώδη στοιχεία του. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναγνωρίζει επίσης ότι όλες οι χώρες, περιλαμβανομένων αυτών που δεν δεσμεύονται επί του παρόντος από το Πρωτόκολλο του Κιότο, θα πρέπει να αναλάβουν άμεση δράση.
- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί όλα τα μέρη να ενστερνιστούν το στόχο των 2°C και να συμφωνήσουν να μειωθούν κατά 50% τουλάχιστον οι παγκόσμιες εκπομπές και στο πλαίσιο των μειώσεων των παγκόσμιων εκπομπών των αναπτυσσόμενων χωρών τουλάχιστον κατά 80-95% τουλάχιστον, συνολικές μειώσεις των εκπομπών των αναπτυσσόμενων χωρών, ως μέρος αυτών των παγκόσμιων μειώσεων των εκπομπών, έως το 2050 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. Οι στόχοι αυτοί θα πρέπει να παρέχουν τόσο την προσδοκία όσο και το μέτρο σύγκρισης για τη θέσπιση μεσοπρόθεσμων στόχων που θα υπόκεινται σε τακτική επιστημονική επανεξέταση. Στο πλαίσιο των απαραίτητων μειώσεων σύμφωνα με τη Διακυβερνητική Επιτροπή για την αλλαγή του κλίματος των αναπτυσσόμενων χωρών ως ομάδας υποστηρίζει ως στόχο της Ε.Ε. τη μείωση των εκπομπών κατά 80-95% έως το 2050 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990.
- Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται στην πρώτη γραμμή των προσπαθειών για την καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος. Έχει δεσμευθεί να λάβει απόφαση να προχωρήσει έως το 2020 σε μείωση κατά 30% έναντι των επιπέδων του 1990, ως προσφορά υπό όρους σε μια παγκόσμια συνολική συμφωνία για την μετά το 2012 περίοδο, υπό τον όρον ότι και άλλες ανεπτυγμένες χώρες θα δεσμευθούν για ανάλογες μειώσεις εκπομπών και ότι οι αναπτυσσόμενες χώρες θα συμβάλουν επαρκώς, ανάλογα με τις ευθύνες και τις δυνατότητες που τους αντιστοιχούν.
- Η μεμονωμένη δράση της Ε.Ε. δεν επαρκεί. Μια συνολική και φιλόδοξη συμφωνία μπορεί να επιτευχθεί μόνον εφόσον όλα τα μέρη συνεισφέρουν στη διαδικασία. Θα πρέπει και άλλες ανεπτυγμένες χώρες να δείξουν ότι πρωταγωνιστούν και να δεσμευθούν να προβούν σε φιλόδοξες μειώσεις των εκπομπών και να υλοποιήσουν ταχύτερα τις δεσμεύσεις που έχουν ήδη αναλάβει. Οι αναπτυσσόμενες χώρες, και δη οι πιο προηγμένες, θα πρέπει να δεσμευθούν να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα μετριασμού που θα αντανακλούν τις κοινές πλην διαφοροποιημένες τους ευθύνες και τις αντίστοιχες δυνατότητές τους. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει την ανάγκη για παρακολούθηση, και επαλήθευση (MRV) των δράσεων μετριασμού σε όλες τις χώρες.
- Η προσαρμογή συνιστά απαραίτητο στοιχείο, το οποίο θα πρέπει να αντιμετωπισθεί εκτενώς σε μια ενδεχόμενη συμφωνία της Κοπεγχάγης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει την πρόταση να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο δράσης για την προσαρμογή στα πλαίσια της συμφωνίας αυτής. Τονίζει ότι πρέπει να κλιμακωθεί η στήριξη της προσαρμογής στις αναπτυσσόμενες χώρες, έως το 2012 και μετά, εστιάζοντας την προσοχή στις χώρες και περιοχές που είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στις αρνητικές επιπτώσεις της αλλαγής του κλίματος.
- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει ότι θα πρέπει να δημιουργηθούν κίνητρα για τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στην τεχνολογική συνεργασία. Οι δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης (Ε&Α) θα πρέπει να ενισχυθούν ουσιαστικά, να καθοριστούν παγκόσμιοι τεχνολογικοί στόχοι και να διαδοθούν ασφαλείς και βιώσιμες τεχνολογίες.

- Μια συμφωνία για τη χρηματοδότηση θα αποτελέσει κεντρικό στοιχείο της ενδεχόμενης συμφωνίας στην Κοπεγχάγη. Απαιτείται βαθμιαία πλην σημαντική αύξηση των πρόσθετων δημόσιων και ιδιωτικών χρηματοδοτικών ροών προκειμένου να βοηθηθούν οι αναπτυσσόμενες χώρες να υλοποιήσουν φιλόδοξες στρατηγικές μετριασμού και προσαρμογής.
- Η Ε.Ε. είναι πρόθυμη να αναλάβει το μερίδιο που της αναλογεί στην παγκόσμια προσπάθεια, θέτοντας έναν φιλόδοξο στόχο μετριασμού, επιτρέποντας δυνατότητες αντισταθμίσεων και συνεισφέροντας ισότιμα στη δημόσια υποστήριξη. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υιοθετεί την εκτίμηση της Επιτροπής ότι το συνολικό πρόσθετο κόστος του μετριασμού και της προσαρμογής στις αναπτυσσόμενες χώρες ενδέχεται να ανέλθει ετησίως μέχρι το 2020 σε περίπου 100 δισεκατομμύρια ευρώ, κόστος που θα πρέπει να χρηματοδοτηθεί εν μέρει από τις ίδιες προσπάθειες, εν μέρει από τις διεθνείς αγορές διοξειδίου του άνθρακα και εν μέρει από τη διεθνή δημόσια χρηματοδότηση.
- Εκτιμάται ότι το συνολικό ύψος της απαιτούμενης διεθνούς δημόσιας στήριξης ενδέχεται να κυμανθεί από 22 έως 50 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως έως το 2020, υπό τον όρο ότι θα υπάρξει δίκαιη κατανομή βαρών στο παγκόσμιο επίπεδο βάσει της κλειδας κατανομής που θα συμφωνήσουν τα μέρη, διακανονισμός για τη διαχείριση και διοχέτευση προς συγκεκριμένες δράσεις μετριασμού και φιλόδοξες αναπτυξιακές στρατηγικές για χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα/σχέδια οικονομικής ανάπτυξης με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα. Εν αναμονή της διάσκεψης κορυφής της Κοπεγχάγης, το φάσμα αυτό θα μπορούσε να περιοριστεί.
- Θα πρέπει να εκπονηθεί ένα ουσιαστικό και αποτελεσματικό θεσμικό πλαίσιο διαχείρισης, το οποίο πρέπει να αναπτυχθεί πριν τη χρηματοδότηση. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τάσσεται υπέρ της σύστασης ενός φόρουμ/οργάνου υψηλού επιπέδου που θα συγκροτηθεί με καθοδήγηση της UNFCCC για να παρέχει μεταξύ άλλων επισκόπηση των διεθνών χρηματοδοτικών πόρων για αντιμετώπιση της αλλαγής του κλίματος στις αναπτυσσόμενες χώρες.
- Όλες οι χώρες, εκτός από τις λιγότερο ανεπτυγμένες, θα πρέπει να συνεισφέρουν στη διεθνή δημόσια χρηματοδότηση μέσω μιας συνολικής παγκόσμιας κλειδας κατανομής, βασιζόμενης στα επίπεδα εκπομπών και στο ΑΕΠ που θα αποτυπώνει την ευθύνη για τις πλανητικές εκπομπές και συνάμα τις δυνατότητες πληρωμής, που θα δίνει σημαντική βαρύτητα στα επίπεδα εκπομπών. Η στάθμιση των εκπομπών θα πρέπει να αυξάνεται συν τω χρόνω ούτως ώστε να καθίσταται δυνατή η προσαρμογή των οικονομιών. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της είναι πρόθυμα να αναλάβουν το μερίδιο της συνολικής διεθνούς δημόσιας χρηματοδότησης που θα τους αναλογούν τελικά.
- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει ότι η διεθνής δημόσια χρηματοδότηση ταχείας εκκίνησης έχει μεγάλη σημασία στα πλαίσια μιας συνολικής, ισόρροπης και φιλόδοξης συμφωνίας της Κοπεγχάγης. Σκοπός της θα πρέπει να είναι να εκπονηθούν αποτελεσματικά μέτρα μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα και να αποφευχθούν τυχόν καθυστερήσεις στην έγκριση φιλόδοξων δράσεων με ιδιαίτερη έμφαση στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες. Λαμβάνοντας υπόψη τις εκτιμήσεις της Επιτροπής σύμφωνα με τις οποίες θα απαιτείται ετήσια παγκόσμια χρηματοδότηση ύψους 5-7 δισεκ. ευρώ για τα τρία πρώτα έτη εφόσον συναφθεί φιλόδοξη συμφωνία στην Κοπεγχάγη, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει ότι το ποσό θα καθορισθεί με βάση τα αποτελέσματα της διάσκεψης της Κοπεγχάγης. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της είναι έτοιμα να αναλάβουν εν προκειμένω το μερίδιο των δαπανών που τους αναλογούν. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει ότι αυτή η συμβολή θα εξαρτηθεί από τις αντίστοιχες προσπάθειες που θα καταβάλουν άλλοι βασικοί παράγοντες.
- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει ότι κατά τη διάρκεια της τρέχουσας περιόδου ανάληψης δεσμεύσεων στο πλαίσιο του Πρωτοκόλλου του Κυότο, θα μπορούσε να συσσωρευθεί σημαντική ποσότητα αχρησιμοποίητων AAUs. Το ζήτημα αυτό θα πρέπει να αντιμετωπισθεί με ίση μεταχείριση των ευρωπαϊκών και μη ευρωπαϊκών χωρών, κατά τρόπο που δεν θα εισάγει διακρίσεις και με τον οποίο η διαχείριση του πλεονάσματος AAU δεν θα θίγει την περιβαλλοντική ακεραιότητα της συμφωνίας της Κοπεγχάγης.
- Θα δοθεί επίσης ώθηση στην ιδιωτική χρηματοδότηση μέσω της ανάπτυξης μιας ευρείας και ρευστής αγοράς διοξειδίου του άνθρακα βασισμένης σε εύρωστα συστήματα ανταλλαγής ποσοτώσεων εκπομπών στις ανεπτυγμένες χώρες, καθώς και σε αναθεωρημένο Μηχανισμό Καθαρής Ανάπτυξης και σε τομεακούς μηχανισμούς παροχής πιστώσεων και εμπορίας δικαιωμάτων στις αναπτυσσόμενες χώρες.

- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει τον ρόλο των δράσεων μετριασμού στη χρήση γης, στις αλλαγές της χρήσης γης και στη δασοκομία, μέσω ιδίως της δημιουργίας κινήτρων για λιγότερη αποψίλωση και υποβάθμιση των δασών και για την βιώσιμη διαχείριση των δασών στις αναπτυσσόμενες χώρες. Θα πρέπει να δημιουργηθεί μηχανισμός βασιζόμενος στις επιδόσεις που θα λαμβάνει υπόψη τις επαληθευμένες μειώσεις εκπομπών.
- Υπενθυμίζει ότι ο κίνδυνος διαρροής του διοξειδίου του άνθρακα αναλύεται και λαμβάνεται υπόψη στη νέα οδηγία για το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας (ETS) (οδηγία 2009/29/EK) ούτως ώστε, προκειμένου να διατηρείται η περιβαλλοντική ακεραιότητα των ενωσιακών πολιτικών ανάλογα με την έκβαση των διεθνών διαπραγματεύσεων και των συνολικών μειώσεων των αερίων θερμοκηπίου, που θα μπορούσαν να προκύψουν από αυτές, να είναι δυνατόν να προταθούν κατάλληλα μέτρα, σύμφωνα με τους διεθνείς κανόνες εμπορίου. Η σύναψη μιας φιλόδοξης διεθνούς συμφωνίας αποτελεί τον καλύτερο τρόπο αντιμετώπισης του ζητήματος αυτού.
- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει το σχέδιο απόφασης της Επιτροπής η οποία περιλαμβάνει κατάλογο τομέων και κλάδων οι οποίοι θεωρείται ότι εκτίθενται σε σημαντικό κίνδυνο διαρροής άνθρακα βάσει των κριτηρίων που ορίζονται στη νέα οδηγία ETS (οδηγία 2009/29/EK). Επισημαίνει ότι θα μπορούσαν να προστεθούν στον κατάλογο και άλλοι τομείς ή κλάδοι, βάσει νέων πληροφοριών και εφόσον πληρούν τα σχετικά κριτήρια. Ο κατάλογος θα επανεξεταστεί με βάση τα αποτελέσματα των διαπραγματεύσεων για τη διεθνή αντιμετώπιση της αλλαγής του κλίματος.
- Παράλληλα με τις χρηματοδοτικές παροχές για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, όλα τα Μέρη σε διεθνές επίπεδο θα πρέπει να δεσμευθούν ότι μια τέτοια χρηματοδότηση δεν θα υπονομεύει ούτε θα θέτει σε κίνδυνο την καταπολέμηση της φτώχειας και τη συνεχιζόμενη πρόοδο για την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας. Καινοτόμοι τρόποι χρηματοδότησης μπορούν να διαδραματίσουν έναν ρόλο που θα διασφαλίζει προβλέψιμες χρηματοδοτικές ροές για βιώσιμη ανάπτυξη, ιδίως όσον αφορά τις φτωχότερες και πιο ευάλωτες χώρες.
- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υιοθετεί τα συμπεράσματα που ενέκρινε το Συμβούλιο στις 21 Οκτωβρίου 2009 (έγγρ. 14790/09), τα οποία σε συνδυασμό με τα παρόντα συμπεράσματα και τις συνημμένες κατευθυντήριες γραμμές παρέχουν στην ΕΕ ισχυρή διαπραγματευτική θέση· η θέση αυτή θα επιτρέψει στην Ευρωπαϊκή Ένωση να έχει εποικοδομητικό ρόλο κατά την τελική φάση της διαπραγματευτικής διαδικασίας, ιδίως σε θέματα κεφαλαιώδους σημασίας όπως η χρηματοδότηση, η μεταφορά τεχνολογίας, η προσαρμογή, ο μετριασμός και η χρηστή διακυβέρνηση.
- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Προεδρία να πράξει τα δέοντα ούτως ώστε να διατηρήσει μια ισχυρή διαπραγματευτική θέση καθ' όλη τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, θα προβεί σε επισκόπηση δε της κατάστασης κατά τη σύνοδό του τον Δεκέμβριο, προκειμένου να λάβει τις αναγκαίες αποφάσεις υπό το πρίσμα των πρώτων φάσεων της Διάσκεψης της Κοπεγχάγης.